

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

Årets tilsynsfokus:

- Hygieniske barrierer i vannbehandlingen
- Revidering av drikkevannsforskriften

Per H Mørkeseth, Mattilsynet avdeling Sunnmøre

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

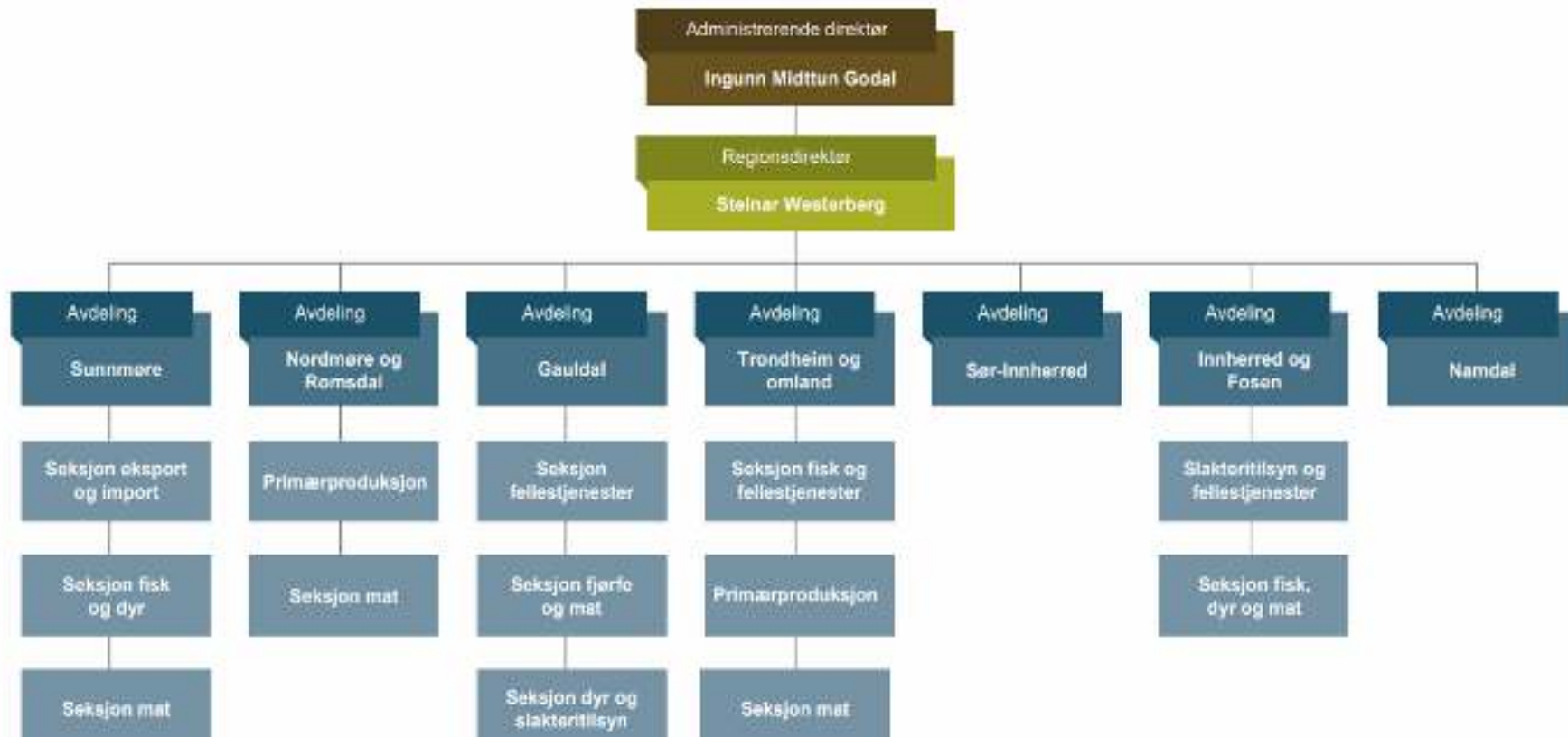
- Vår visjon:
Sammen trygger vi
framtiden for mennesker,
dyr og natur

Mattilsynet arbeider for å:

Region midt

Arbeid med drikkevann i region Midt

- 9 personer arbeider med drikkevann.
- jobber mye på tvers av avdelingsgrenser om oppgaveløsning
- Tilsyn med fokusområder og ved behov andre forhold
- Arbeid med uttalelser i plansaker
- Oppfølging av hendelser, publikumshenvendelser, veiledning
- Innrapporteringer (påminnelse, purring, gjennomgang av innrapporterte data, kontakt om uklarheter, eventuell oppfølging)
- Vi har også særskilt fokus på leveringssikkerhet og beredskap

Eksempler på tilsynsfokus siste årene

Prøvetakingsplan
(2019)

Beredskap (2016)

Drikkevannsbasseng
2020

Ledningsnett (2012)

Hygieniske barrierer
i vannbehandlingen
(2023)

Tilsynsfokus 2023: Hygieniske barrierer i vannbehandlingen tilpasset råvannskvaliteten

Vannbehandlingen skal være tilpasset:

- - råvannskvaliteten
- - de farene som er identifisert (ROS)
- - mengde produsert vann
- - vannbehandlingsmetode/r som fjerner eller inaktiverer mikroorganismer og partikler/farge
- Unntak: godt dokumentert grunnvannskilde.

Vi forventer:

- at det er gjort en vurdering av farer for det hele vannforsyningen
- og de enkelte behandlingstrinn.

Hvordan skal vi føre tilsyn?

- Inspeksjon eller revisjon?

Vi ønsker å finne ut følgende:

- Har vannverkseier utført en farekartlegging og farehåndtering? Oppdateres denne?
- Er vannbehandlingen tilpasset identifiserte farer?
- Er vannbehandlingen tilpasset råvannskvaliteten?
- Har vannverkene oversikt over utvikling av råvannskvalitet, for eksempel økt fargetall?
- Er vannbehandlingen dimensjonert til å fungere optimalt for variasjoner i vannproduksjonen?
- Er det innarbeidet drifts- og vedlikeholdsrutiner for å sikre optimal virkning av rensetrinn/tilfredsstillende barriereeffekt? • Tilfredsstillende drikkevannet kravene i § 5 og gjennomføres tiltak etter § 22 ved avvik?

Hygieniske barrierer i vannbehandlingen

- Kontrollpunkt/kravpunkt
- Farekartlegging og farehåndtering – del 1 – gjennomføring, jf. drikkevannsforskriften § 6 (1. og 2. ledd)
- Farekartlegging og farehåndtering – del 2 – oppdatering, jf. drikkevannsforskriften § 6 (4. ledd)
- Vannbehandling – del 1 – tilpasset råvannskvalitet, basert på farekartlegging, jf. drikkevannsforskriften §13 (1. og 2. ledd)
- Vannbehandling – del 2 – plan for drift og vedlikehold, basert på farekartlegging, jf. drikkevannsforskriften § 13 (3. ledd)
- Oppdatering av informasjon om vannbehandling, jf. Drikkevannsforskriften § 17 Registrering

Kravpunkt 1: Farekartlegging og farehåndtering – del 1 - gjennomføring

Her ønsker vi å vite om farekartlegging og farehåndtering er gjennomført som grunnlag for valg av og drift av vannbehandlingsprosessen.

Kravpunkt 2: Farekartlegging og farehåndtering – del 2 - oppdatering

Her ønsker vi å få vite om vannverkseier har rutiner som sikrer at farekartleggingen og farehåndteringen for vannbehandlingen er oppdatert.

Kravpunkt 3: Vannbehandling – del 1 – tilpasset råvannskvalitet,
basert på farekartlegging

Her ønsker vi å finne ut om vannbehandlingen er tilpasset
råvannskvaliteten og basert på farekartleggingen.

Kravpunkt 4: Vannbehandling – del 2 – plan for drift og vedlikehold, basert på farekartlegging

Her ønsker vi å finne ut om vannverket har skriftlig plan for drift og vedlikehold av vannbehandlingsanlegget, og om disse er basert på farekartleggingen. Og om planene holdes oppdatert og følges.

Eksempel på sjekkliste

..tilgjengelig på mattilsynets nettsider

3. VANNBEHANDLING – DEL 1 – TILPASSET RÅVANNSKVALITET, BASERT PÅ FAREKARTLEGGING Her ønsker vi å finne ut om vannbehandlingen er tilpasset råvannskvaliteten og basert på farekartleggingen.
Regelverk <ul style="list-style-type: none">• §13 Vannbehandling<ul style="list-style-type: none">- §5. Grønsesedler- §6. Farekartlegging og farebehandling- §67. Attendestruktur (Vaktfølger)- §19. Provetakingstaker (20 og 21)- §12. Beskyttelse
Utdyping (tilpasset fokus/hyre!): Her ønsker vi å finne ut om vannverkseier har valgt en vannbehandling som er tilpasset råvannskvaliteten og er basert på farekartleggingen. Vannverksleier skal sørge for at drikkevannet som leveres ut til abonnentene har passert et tilstrekkelig antall hygieniske barrierer, slik at vannet er fritt for virus, bakterier, parasitter, andre mikroorganismer eller stoffer som i antall eller konsentrasjon utgjør en mulig helsefare. De hygieniske barrierene skal også sikre at drikkevannet er klart, og uten framtrædende lukt, smak og farge. For å få til dette må vannverksleier behandle vannet på en slik måte at vannbehandlingen og kildebeskyttelsen etter § 12 til sammen utgjør et tilstrekkelig antall barrierer.
Sjekkliste til hjelp under tilsynet: <ol style="list-style-type: none">1. Oversikt over kilden, sprangpunkt, inntak.2. Hvordan er råvannskvalitet og hvordan er utviklingsstadiene på måleparametre som er viktig for driften? (jf. § 20) <u>Slikand som kan være relevante:</u> Er det endringer i råvannskvaliteten og hvordan følges disse opp? For prøver etter plan eller blir det også tatt prøver i forbindelse med uventede eller nye problemer? Injeksjonskabler, tes det påvirket mulig forurensning kan forekomme? Har årsaksundersøkt, slagsdrift eller annet part til endringer i råvannskvalitet over tid?3. Er dere kjent med hvilke vurderinger som lå til grunn for valg av vannkilde og vannbehandling? <u>Slikand som kan være relevante:</u> prøvetakingssystemer for igangsetting? Hva var utslagskriterier for valg av vannbehandling? Hvorfor ble det valgt den behandlingen dere har i dag? Hva fungerer godt/hva fungerer

Erfaringer fra tilsyn med vannverk

- Alltid godt mottatt !
- Hyggelige og interesserte folk som ivrer for oppgavene.
- Vi opplever at dere er interessert i forbedre dere dersom det avdekkes behov for det.
- Mye kompetanse.
- Vår terminologi treffer ikke alltid «hverdagsspråket», men vi hører at formålet med bestemmelsene er forstått.
- Det gjøres mye farekartlegging og farehåndtering uten at dere nødvendigvis kaller det det.

2023 (fra 2022): Videreføring av kontroll med beskyttelse av vanntilsigsområder og råvannskilder

- Har dere utført en fullstendig farekartlegging, som omfatter vanntilsigsområdet og råvannskilden?
- Har dere rutiner for å holde farekartleggingen oppdatert?
- Har dere vurdert, og gjennomført, nødvendige beskyttelsestiltak i vanntilsigsområdet og råvannskilden?
- Farekartleggingen og dokumentasjon på beskyttelsestiltak skal være skriftlig i internkontrollsystemet.

**Vannverkene oppfordres til å oppdatere
informasjon om
vannbehandlingsprosessene ved
innrapportering av vannverksdata for
2022. Veiledning er utarbeidet og ligger
på internett.**

Hvem skal vi føre tilsyn med?

Vannforsyningssystem > 10 kbm/døgn.

Utplukk av vannverk:

Historikk, tid, kjennskap

Risikobasert tilsyn

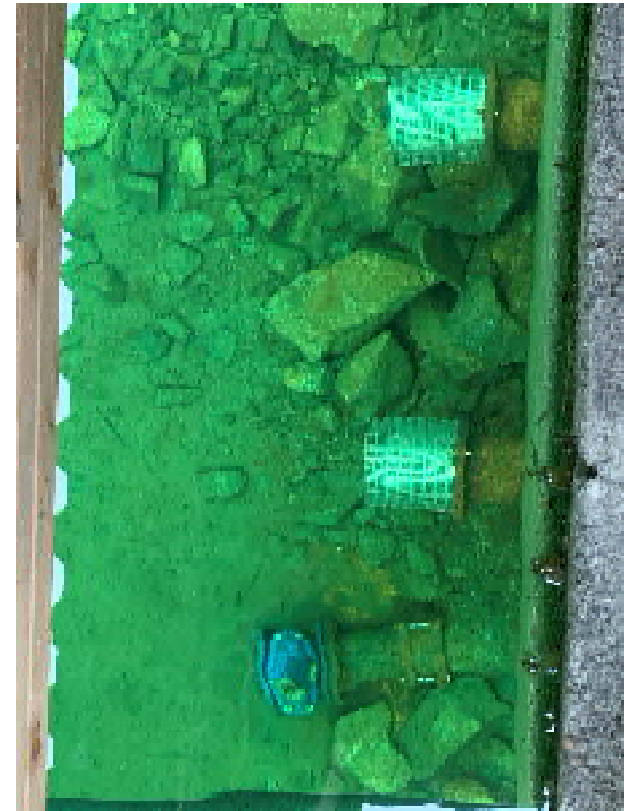
- negativ utvikling i fargetall på råvann
- er vannbehandlingen fortsatt god nok?
- innrapportering - avvik i vannkvalitet
- UV-anlegg er gammelt med lav UV-dose
- lav beskyttelsesgrad i nedslagsfelt og kilde

Ny drikkevannsforskrift kommer...

EU vedtok nytt drikkevannsdirektiv 16. desember 2020.

Vedtas kanskje etter sommeren....

Sammenliknet med drikkevannsdirektivet fra 1998 er de viktigste endringene i 2020 dette:

- Behov for hensynssoner skal vurderes
- Krav om farekartlegging og farehåndtering gjennom hele kjeden fra vanntilsigsområde til kran
- Prøvetakingsplanen skal være basert på farekartleggingen
- Noen endringer i parametere og grenseverdier
- Hele befolkningen skal ha tilgang på trygt drikkevann
- Lekkasjer fra vannledninger skal reduseres
- Abonnentene skal ha enkel tilgang til informasjon om drikkevannet sitt
- Rammene for et europeisk godkjenningssystem for materialer i kontakt med drikkevann er etablert, og arbeidet med å konkretisere dette systemet skal pågå i årene fremover

Hovedpunkter av Mattilsynets forslag om endringer etter høringen:

- Plikt til å utarbeide planer for kartlegging av og reduksjon av vannlekkasjegraden

- Plikt til å rapportere resultatene av kartleggingen (vannforsyningssystemer med produsert vann per døgn på minst 10 m³).
- Råvannsprøvene skal minst analyseres for intestinale bakterier i tillegg til *E.coli*.
- Vannverkseieren skal varsle eieren av enkeltvannforsyninger eller det interne fordelingsnett om avvik som skyldes forhold i de anleggene de eier.

- Forslag om nye bestemmelser utsettes: § 16 annet ledd om positivlister og § 24 tredje ledd om krav til varsling av hendelser knyttet til uautorisert tilgang til nettverks- og informasjonssystemer.
- Grenseverdiene for PFAS og enkelte andre parametere (skal gjelde fra 12. januar 2026).
- Nye bestemmelser i vedlegg 1 og 2.
- Krav til mer informasjon til abonnenter fra vannverkseier. (inkl vedlegg 4)
- En del språklige endringer og presiseringer.